

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN
UPRAVA: Ljubljana,
Miklošičeva 22./II. Del.
zbornica. — Pošt. predal:
375. — Tel. št. 35-29. —
Pošt. ček. rač. št. 17.548.
— NAROČNINA: Za
nečlane 3 din mesečno.
LIST IZHAJA
VSAKO SOBOTO

LETO III.

LJUBLJANA, SOBOTA 11. NOVEMBRA 1939.

ŠTEV. 46.

Proračun Delavske zbornice

Plenum Delavske zbornice se bo v nekaj dneh sestal na jesensko zasedanje. Brezdvomno najvažnejša točka zasedanja bo pretres in sprejem zborničnega proračuna za leto 1940.

Ne bi bilo naše glasilo resno delavsko glasilo, če ne bi že vnaprej opozorili nanj naše članstvo in delavstvo sploh, člane plenuma pa še posebej.

Proračun je nekako ogledalo, v katerem se zrcali hotenje vodstva zbornice in program, ki ga vodstvo v izvajanju zborničnih nalog zastopa.

Doslej smo v raznih člankih opozarjali, kako je Delavska zbornica v preteklosti hodila po volji marksizma in njihovih priveskov svoja posebna pota mimo narodnega delavstva in mimo njegovih resničnih potreb. Delavska zbornica je bilo mrtvo telo brez življenja. Njeni organi niso skrbeli za prepotreben stik z delavstvom in so ta stik celo namenoma izbegavali.

Stroški Delavske zbornice so nosili na sebi pečat mrtvega birokratizma in pomanjkanje vsakega pojmovanja socialno-političnih nalog, ki jih mora zbornica vršiti za delavski stan. Zbornični denar, ki ga je vplačalo celotno slovensko delavstvo, je bil na najrazličnejše načine zlorabljen za razna, narodu in delavstvu samemu čisto tuja stremeljenja.

Smatramo zato za koristno, da ob tej priliki podamo nekaj misli delavstvu in zborničnim delegatom v pravočasen premislek, kako mora biti bodoči proračun usmerjen, da bo mogla zbornica resnično vršiti naloge, kakor jih je dolžna po zakonu in kakor jih ji narekujejo resnični interesi vsega slovenskega delavstva.

Mislimo, da je trenutno nemogoče delavstvo obremenjevati s kakimi povški v prispevkih za zbornico. Treba je že dane dohodke tako porazdeliti, da bo ob prudenem gospodarstvu s sedanji prispevki mogoče zboljšati skrb stanovske zbornice za stan. Napak je zato stara taktika, ko so se velike vsote zbranega denarja iz delavskih prispevkov nalagale v raznih denarnih zavodih izven Slovenije. Doma je bilo vedno zadosti tekočih zadev, za katere bi se moral ta, tujemu gospodarstvu razpoložljiv denar porabiti doma. Proračun za bodoče leto mora tako sicer računati z zadostnim previškom, da zborničnega poslovanja ne bi motili kakšni izredni primerki, a ves drug razpoložljiv denar je treba vrniti neposredno v tekočem letu delavstvu samemu tako, da se sorazmerno povečajo socialno-politične naloge zbornice. Nujno potrebno je, da se razboritimi delavcem da prilika za izobrazbo v tem pravcu, da morejo nekoč sami postati odločilni za vodstvo stanu in njegovih ustanov. Napram razrednoboju stališču in opredelitvi starih uprav je treba podpreti stanovsko smer in napram škodljivemu internacionalizmu in brezdomovinstvu mora zbornica močno zavarovati med člani zbornice njihovo zdravo narodno zavest in narodno vzgojo.

Delavski stan je po sili razmer v mnogih slučajih vržen v borbo za pravičen delež s premočnim nasprotnikom. Delavstvo je bilo doslej v takih slučajih povčinja prepričano le samemu sebi in svoji odpornosti. Od drugod je dobivalo največkrat le samo moralno oporo. Sama zbornica je kazala v tem pogledu vse premalo zanimanja za življenje delavstva zunaj na terenu po obratih in premalo brige za varvanje njegovih življenjskih interesov. Ni se brigala za tarifne akcije, za mezna gibanja. Ni skrbeli, da bi o njih vodila zadostno kontrolo ter da bi sama pazila, da se mezne akcije pravilno in preudarno začne. Prepuščala je to tako zelo važno zadevo raznim sindikatom in izpostavljala delavstvo nevarnosti, da ga neodgovorni ljudje izpeljejo na stranpota za razne razdiralne akcije, ki so zmeraj združene s porazom delavstva v mezdnih gibanjih. Še manj se je zbornica v preteklih časih brigala za to, da bi stvarno upravičene borbe delavstva podprla tudi direktno s finančnimi sredstvi. Napak bi bilo zato, če bi bila bodoči proračun ne predvideval tudi v tej smeri potrebnih sredstev za oporo delavstva za zmago njegovih pravičnih zahtev.

Tudi ni mogoče, da bi zbornica svoje velike naloge vršila strumno brez teme-

Komaj je dobro vstala Zveza združenih delavcev, že je v interesu slovenskega delavskega stanu sprožila zahtevo po — strokovno socialni šoli. O tem smo pisali v svojem in nam prijaznih časopisih; o tem smo se razgovarjali z odličnimi faktorji našega javnega življenja, na to smo mislili tudi takrat, ko smo v svojo odgovornost prevzemali ljubljansko Delavsko zbornico.

Sedanja družba pred razsulom

Nedvomno je sedanji sestav družabnega ustroja pred razsulom in mora za njim priti drugi, času primeren. Nekateri so mislili, da bi se to moglo doseči z brezrazredno marksistično družbo, z nekako krvavo diktaturo voditeljev proletarskega razreda. Polpretekli časi so izpričali, da po kapitalizmu razdejane družbe marksistična družba ozdraviti ne more in da je treba zato bodočnost graditi na tistih naravnih temeljih, iz katerih je družba sama sestavljena. Sestavni deli pa so brez dvoma stanovni in je le v soglasju in v pravilni razmejitvi njihovih medsebojnih odnosov mogoče zgraditi delavstvu lepšo bodočnost.

Korporativizem prihaja

Korporativizem je torej bodoča oblika družbe. Stanovi v njej postanejo njeni nosilci. Stanovi se morajo sami voditi in skupno graditi medsebojno harmonijo. Za vodstvo stanu je treba sposobnih ljudi, jasnih v načelih, živih v program in z interesi stanu povezanih ter do podrobnosti informiranih. Ni mogoče zato, da bi stanovska ureditev kar preko noči nastala, ampak

je treba zato daljnih priprav, ki računajo tudi s celim desetletjem. Treba je stanu naravnost iz njega samega izbrati njegove bodoče voditelje in jih za to velevažno delo izobraziti.

Stališče katoliške Cerkve

Vedeli smo, da imamo lep, moderen program. Prepričani smo, da edino z njim moremo vplivati na zdrav razvoj družbe. Zavedali pa smo se tudi, da so se zanj celo poklicani vse premalo zanimali. V večini slučajev vlada o bogatih zakladih, ki jih vsebujejo temelji, iz katerih črpa svoj program Zveza združenih delavcev, popolna nevednost. Katoličanu se enostavno ne zdi potrebno, da bi študiral socialna vprašanja tako, kakor je to za katoličana potrebno. Slovenski delavci so čitali vse mogoče brošure in najrazličnejša marksistična dela ter požirali njihovo vsebino ter tako zastrupljali svojo lastno miselnost in tudi miselnost drugih. O stališču katoliške Cerkve v socialnih vprašanjih enostavno niso hoteli ničesar vedeti, tega stališča niso hoteli spoznati, nepoznanega so kritizirali in ga zato tudi za svojega niso mogli sprejeti. V izrazito katoliškem narodu je delavski stan zato bredel v zmotah in se bratil z najrazličnejšimi ideologijami na veliko škodo delavskega stanu.

Potrebni so šolani voditelji

Spoznanje teh stvari je nosilce pokreta ZZZD zato nujno privedlo do sklepa, da je čimprej treba na kakršenkoli način oživotvoriti za ta stan prepotrebno socialno šolo, ki naj nadomesti tiste velike pogrške in pomanjkljivosti v spoznavanju in praktičnem

delu, ki so doslej tako usodno kvarno vplivale na razvoj delavskega gibanja med Slovenci. Kakor povsod smo zato tudi na oživotvorjenju te zamisli delali s tisto vztrajnostjo, ki je lastna samo pokretom, ki neomajno verjejo v svojo končno zmago in obenem zato tudi z veseljem vse naredijo, kar jih mora do zmage privedi.

V okrilju ljubljanske Delavske zbornice se tako po zaslugi Zveze združenih delavcev s prihodnjim letom otvori prvi tromesečni tečaj strokovne šole za naše delavstvo. Je to prva tovrstna delavska šola v državi in tako Slovenci zopet kažemo tudi ostalim delom države pot v bodočnost.

Socialna šola DZ

Kdor prav razume v teh vrsticah nanizane misli, bo ustanovitev šole pozdravil z iskrenim veseljem. Kdor doume naloge učencev, ki bodo prišli iz te šole, more uvideti, da so dalekosežnega pomena za stan in za učence same. Sposoben, organizacijsko razgiban delavec, bo brez pomisleka pograbil izredno priliko, ki mu jo nudi Delavska zbornica za njegovo izobrazbo in za njegov napredek. Smelo lahko rečemo, da doslej ne poznamo še nobene javne institucije, ki bi s toliko širokogrudnostjo in s takšnimi olajšavami nudila slične prilike, kakor jih tu nudi naša Delavska zbornica.

Prepričani smo zato, da bo odziv na poziv Delavske zbornice za prijavo v to šolo mnogoštevilen in da bo šola ob izbranih učencih dosegla svoj važen namen. Za Zvezo združenih delavcev pa velja, da je z ustanovitvijo strokovne šole v okviru Delavske zbornice dosegla zares velik važen uspeh.

Nočejo sodelovati

Odrežani od življenjskih virov in Delavske zbornice, na račun katere so živeli do letos nam nasprotni pokreti, na vse mogoče načine hujskajo delavstvo proti sedanji upravi Delavske zbornice. »S sedanjo upravo ni mogoče sodelovati« — »sedanja uprava je nezmožna« — »sedanja uprava ni v rokah »svobodnih« organizacij« — »sedanja uprava ni zastopnica delavskega stanu« — »sedanja uprava razmetava delavski denar« — »sedanja uprava nič ne dela« — itd. itd. Tako se glasijo očitki — naših ljubih nasprotnikov po letkih, po brošurah, po sestankih, po shodih in po časopisih. Proti njej, proti upravi namreč, zato pobirajo enkrat podpise, zahtevajo njeno odstavitev, določujejo bodoče komisarje, letajo enkrat v Zagreb, drugič v Beograd, se vračajo brez uspehov in zopet začenjajo brezupno borbo z novimi lažmi.

Zadnje čase so z ozirom na zasedanje Centralnega tajništva Delavskih zbornic v Splitu, na katerem se je razpravljalo tudi o umestnosti in neumestnosti povišanja prispevkov za Delavske zbornice od treh na štiri promile.

ljutih predpriprav, ki v podrobnostih osvetljujejo življenje delavskega stanu in kažejo njegova prizadevanja za doseglo boljše bodočnosti. Končno je za povezanost zbornice uprave s članstvom zbornice neobhodno potrebno, da se v stanu organizira pravi življenjski medsebojni obtok misli in interesov in da se v vseh važnejših krajih ustanovijo posebne postojanke, ki v najtesnejši povezanosti z zbornico registrirajo vsak važnejši dogodek iz delavskega življenja. Tudi oživotvorjenje

Če hočemo biti pošteni, moramo priznati, da so dosedanji procenti krili pač režijo zbornice, da pa z njimi brez posebno modrega gospodarstva za delavstvo samo ni bilo mogoče dosti narediti. V tem oziru je naravnost klasičen zgled ljubljanska Delavska zbornica, ki je devet desetih proračunskih sredstev pod bivšimi upravami porabila za svojo upravo in za podpore v zbornici odločujočih organizacij, a za delavstvo samo je šlo komaj pičlo desetino njegovih dajatev. S poviškom za en promile bi mogla ob istih osnovnih stroških za svoj mehanizem vsaka zbornica v znatni meri povečati svojo skrb za direktno zaščito prizadetega delavstva samega. Stroški uprave bi se nič ne povečali in tako bi šel celoten povišek za socialno politične svrhe med delavstvo nazaj. Taka je resnica, vse drugo je namerno zavažanje delavstva v nezadovoljstvo.

Uprava ljubljanske Delavske zbornice pa je računala s težkimi gmotnimi prilikami našega delavstva in je tako pripravila proračun za prihodnje leto, v katerem išče ravnovesja med izdatki

te zamisli mora bodoči proračun predvideti, da bo zbornica kos svoji nalogi.

Navedli smo nekaj misli, preko katerih po našem mnenju plenum zbornice ne more iti in ki jih bo brezdvomno tudi obravnaval na svojem prihodnjem zasedanju. Želeti bi bilo le še, da bi naše članstvo, pa tudi ostalo delavstvo, delegatom zbornice sporočilo svoje predloge, da iz njihovih lastnih izkušenj zasedanje plenuma zgradi za delavstvo najbolj primeren in najbolj koristen proračun.

in dohodki na osnovi dosedanjih dajatev delavstva za zbornico. Proračun, kakor ga je uprava za plenum zbornice pripravila pa kljub temu prinaša mnogo postavk za socialno politične svrhe in torej za direktno podpiranje delavstva samega. Načrt proračuna je zgrajen na osnovi, da je treba čim več slovenskega delavskega denarja vrniti neposredno delavskemu stanu in da je treba omejevati nalaganje tega denarja po raznih neslovenskih zavodih nad katerimi mi nimamo nobene ingerence. To so pač delali nasprotniki, a mi jih v tem posnemati ne moremo in nočemo. Dosti je potreb delavstva, ki kričijo po rešitvi in te je treba takoj rešiti.

Naši nasprotniki, ki po svojih eksponentih v zbornici prav dobro zasledujejo vse delo vodstva sedanje uprave pa kljub temu kričijo naprej in uganjajo demagogijo med delavstvom ter ga z lažmi zavažajo v nezadovoljstvo. Pri vseh mogočih očitkih je treba ugotoviti, da so akcije Delavske zbornice za koristi vsega delavstva zelo mnogo številne in dobro pripravljene. Treba je ugotoviti, da so o teh akcijah obveščene vse pri zbornici registrirane strokovne organizacije. Ugotoviti moramo, da strokovne organizacije delo zbornice za delavstvo namerno in zlohotno bojkotirajo in da ta bojkot celo v svojem časopisju razglašajo. Ker jim za delavstvo nič ni ampak le za lastne interese z zbornico za delavstvo sodelovati nočejo. Pri vsem tem, pa jih ni nič sram, da iz številnih okrožnic sedanje uprave Delavske zbornice neprestano ponatiskujejo v svojem časopisju za delavstvo važne zadeve, a jih enostavno prinašajo kot svoje lastne.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Pravilnik strokovne šole Delavske zbornice

§ 1. Ime.

Delavska zbornica v Ljubljani ustanavlja strokovno šolo v smislu § 37 t. 9 Zakona o zaščiti delavcev in § 5 t. 10 pravil Delavske zbornice in po sklepu skupščine Delavske zbornice z dne 15. aprila 1939.

Šola se imenuje: Strokovna šola Delavske zbornice v Ljubljani.

§ 2. Sredstva.

Sredstva za strokovne šole DZ daje Delavska zbornica iz svojega rednega proračuna, poleg tega pa skuša dobiti podpore od drugih javnih ustanov.

§ 3. Namen.

Namen Strokovne šole DZ je vzgojiti voditelje delavstva, ki naj prevzemajo vodstvo strokovnih organizacij, širijo med delavstvom narodno in stanovsko kulturo ter zavest, vodijo krajevne delavske ustanove in so skratka najbolj poklicani zagovorniki in branitelji delavstva.

§ 4. Trajanje šole.

Pouk v šoli je teoretičen in praktičen. Teoretičen pouk traja dva meseca, praktičen mesec dni. Teoretičen pouk se vrši v zimskih mesecih, dočim bi učencem opravljal praktičen del šole v strokovni organizaciji s stanovsko smerjo ali na terenu, o čemer bo za slehernega posebej sklepalo vodstvo šole. Praktičen del bi se lahko absolviral v etapah.

§ 5. Vodstvo šole.

Vodstvo šole tvorijo: vodja in posvet, sestojče se iz vsaj 4 članov. Izven šole pa vodi življenje učencev posebni, za to imenovani prefekt.

§ 6. Sprejem v šolo.

Gojenci Strokovne šole DZ so:

- redni.
- izredni.

a. V Strokovno šolo DZ se sprejmejo redno fantje in možje od 18. do 30. leta, ki so pošteni, značajni in delavni,

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ne elaborate. Tako po ovinkih prikrito ob svoji lastni nesposobnosti prisiljeno priznavajo sposobnost in delavnost sedanje zbornične uprave. Seveda jih to ne moti, da bi istočasno proti zbornici ne rovarili brez prestanka kar naprej. Ponavljajo kar naprej laž za lažjo, izmišljotino za izmišljotino, kakor da bi njih to rešiti moglo.

Čas bo dokazal, da so take metode borbe delavstva in poštenih delavskih organizacij nevredne in da so tudi brez uspešne. Laž ima kratke noge, to bodo spoznali tudi naši nasprotniki. »Delavska politika« je morala zato z ozirom na svojo neiskreno borbo prinesiti v svoji 124 številki sledeči popravek:

»Samo 1 odstotek poviška prispevka za Delavske zbornice v Sloveniji. V št. 122 Vašega lista z dne 24 oktobra 1939 ste priobčili na prvi strani pod naslovom »Samo 1 odstotek poviška prispevka za Delavske zbornice v Sloveniji«, da zahteva novo imenovana uprava za kritje povečanih izdatkov za novo nastavljenih 1 odstotek poviška prispevka. Z ozirom na to notico Vas pozivamo, da v smislu čl. 26 in 27 zakona o tisku priobčite v naslednji številki Vašega lista sledeč popravek: »Ni res, da bi novoimenovana uprava Delavske zbornice za Slovenijo zahtevala 1 odstotek poviška prispevka. Res je, da je bil stavljen na seji Centralnega tajništva predlog za povišanje prispevka za delavske zbornice za 1 promile in da je bil ta predlog odklonjen, ker je proti njemu glasoval zastopnik Delavske zbornice v Ljubljani. Ni res, da potrebuje Delavska zbornica v Ljubljani za kritje povečanih izdatkov za novo nastavljenih 1 odstotek povišanega prispevka. Res je, da bo krila vse svoje izdatke iz rednega proračuna. — Delavska zbornica v Ljubljani: Predsednik: Viktor Kozamernik, l. r. Tajnik: Andrej Hafner, l. r.«

Delavska zbornica bi prav storila, če bi na vsako laž s popravkom odgovorila. Vsaj delno bi tako tudi čitatelji listov nam nasprotnih pokretov spoznali kje je resnica. Iz vsega, kar smo povedali pa sledi le eno, da je s sedanjo upravo Delavske zbornice prav lahko sodelovati in da je v interesu delavstva to tudi potrebno, da pa marksistični in krščansko marksistični strokovničarji tega nočejo, ker jim je interes delavstva manj kakor njihove posebne koristi.

za delo v delavskih organizacijah sposobni. Ti so »redni« učenci. Vsakega posameznika sprejme vodstvo šole šele po položenem sprejemnem izpitu. O sprejemu odloča vodstvo šole. Snov za sprejemni izpit določa vodstvo šole.

b. V šolo se sprejme normalno (redno) 20 rednih učencev.

c. K predavanjem pa smejo zahajati tudi »izredni« učenci, ki morajo zadostiti vsem pogojem o sprejemu v šolo, nimajo pa pravice do ugodnosti, ki jih uživajo »redni« učenci.

§ 7. Preskrbovanje učencev.

Vodstvo šole z upravnim odborom DZ preskrbi učencem brezplačno dopuste pri delodajalcih.

Vsakega rednega učenca vzdržuje šola s hrano, stanovanjem ter mu da tudi dnevno din 5.— za lastno porabo, prav tako pa plača šola za slehernega učenca prispevke socialnega zavarovanja za dobo treh mesecev. More pa vodstvo šole posameznim marljivim in socialno potrebnim gojencem dati še druge ugodnosti.

§ 8. Tvarina.

I. Vzgojne osnove:

1. Nравstvena delavska vzgoja.
2. Narodna delavska vzgoja.

II. Temelji kulturno-socialne izobrazbe:

1. Zgodovina socialnih gibanj.
2. Sodobna kulturno-socialna gibanja.

III. Socialno gospodarska izobrazba:

1. Osnove narodnega gospodarstva.
2. Gospodarski viri in socialno gospodarska struktura Jugoslavije, predvsem Slovenije.
3. Veliki gospodarski problemi Slovenije.
4. Glavni socialni problemi Slovenije.
5. Naša obstoječa socialna zakonodaja.

IV. Delavska samopomoč:

1. Strokovne organizacije, njih pomen in namen.
2. Vodstvo strokovnih organizacij in njih akademska tehnika.
3. Delavsko združništvo.

V. Pomožni predmeti:

1. Sloveščina.
2. Govorništvo.

3. Dopisništvo.
4. Računstvo s knjigovodstvom.
5. Higiena.
6. Telovadba.

Razpored predavanj določi šolsko vodstvo.

Tvarina, ki je obsežna v navedenih predmetih, se bo obravnavala dva meseca v 4 urah dopoldanskega in 2 urah popoldanskega pouka.

Prosti popoldnevi, namenjeni učenju so: torek, četrtek, dočim je sobotno popoldne pouka in učenja prosto.

§ 9. Izpiti.

Izpiti so dvojni:

- a) tečajni,
- b) diplomski.

Vsak predavatelj je dolžan, izprašati učence predelano snov in zabeležiti red.

Tečajni izpiti se vrše po končanem teoretičnem pouku pred izpitno komisijo, ki sestoji iz predmetnega učitelja in vodstva šole. Ob tej priliki se da gojencu tečajno izpričevalo.

Diplomsko izpričevalo se bo izdelalo šele, ko bo učenec absolvirati praktičen del šole.

§ 10. Ekскурzije.

Med teoretičnim poukom je treba upoznati predvsem našo industrijo in organizacijo dela v nji. V ta namen bodo služile najmanj 4 ekskurzije v naša večja industrijska središča: Jesenice, Trbovlje, Kranj, tiskarska podjetja itd.

§ 11. Kazni.

Da se v šoli obdrži disciplina in delavnost, se tiste, ki kršijo red in disciplino ter navodila predpostavljenih, kaznuje. Kazni so:

- a) opomin po vodji,
- b) opomin po vodstvu šole,
- c) izključitev iz šole.

V zadnjem primeru nima vodstvo šole dolžnosti, pobrigati se, da se učenca sprejme nazaj v poklicno delo.

§ 12. Interni poslovnik.

Vodstvo šole izdela interni poslovnik, s katerim naj bo urejeno življenje gojencev v šoli in izven nje.

Ta pravilnik je bil sprejet na seji upravnega odbora DZ v Ljubljani dne 3. novembra 1939. pod točko 127 sejnega zapisnika.

Zasedanje plenuma DZ

Delavska zbornica v Ljubljani je sklicala plenum delegatov za 19. november ob 9. uri dopoldne. Dnevni red zasedanja je sledeči:

1. Odobritev zapisnika zadnje skupščine.
2. Poročilo predsednika.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo finančne kontrole.
5. Odobritev računskega zaključka za leto 1938./39.
6. Proračun za leto 1940.
7. Pragmatika za nameščence Delavske zbornice.
8. Izredni krediti.
9. Razno.

Po dobrem pol letu, od kar je nova uprava Delavske zbornice v Ljubljani, se snidejo njeni delegati, da pregledajo račun zborničnega dela za preteklost in podajo nove direktive za bližnje bodočnost. V tem kratkem razdobju je sedanja uprava, ki je bila vezana na stari proračun razredno bojne zbornice, pokazala kljub nasprotovanju socialistov veliko delavnost za koristi delavskega stanu. Tok zborničnega dela se je v marsičem znatno spremenil, v marsičem pa je to še naloga bodočnosti. Mi verjemo v trdno voljo sedanje uprave, da hoče zbornico preustvariti tako, da bo resnično predstavnic vsega slovenskega delavstva ter smo prepričani, da ji bo pri vztrajnem delu to tudi uspelo.

Rudarski odsek

Rudarski odsek Delavske zbornice stopa v življenje. Sedanja uprava zbornice je s tem pokazala veliko razumevanje za interese rudarjev. Prihodnje nedeljo 12. t. m. bo rudarski odsek imel svojo prvo sejo. Naloga tega odseka je v tem, da stalno zasleduje vse pojave, ki so za rudarsko delavstvo več ali manj važni ter sam in preko zbornične uprave potem skrbi, da bo v vsakem slučaju vse narejeno, kar zahtevajo koristi rudarjev. Obveščeni smo, da bo že prva seja rudarskega odseka D. Z. obravnavala nekatera zelo važna vprašanja, ki se tičejo vseh slovenskih rudarjev, zlasti pa še rudarjev v revirjih Trboveljske premogokopne družbe. Mislimo, da se ustanovitve rudarskega odseka v okvirju D. Z. lahko iskreno veselimo in da smemo pričakovati od njegovega delovanja za nas vse lepih uspehov.

Gozdno žagarsko delo in brezposelno skrbstvo

Valovanje zaposlenosti

V gozdno žagarski stroki je bilo zavarovanih leta 1935. v povprečju okrog 5000 delavcev manj kakor leta 1929. Število rodbinskih glavarjev se je znižalo za 2100, število samcev za 2900. Mezni iznos se je znižal v tem razdobju, kot smo dejali, samo pri zavarovanih delavcih za 50 milijonov dinarjev. (Če bi upoštevali tudi kmetske delavce, bi bil ta izpadek skoraj trikrat večji.) Poleg stavbinske stroke ni stroke, ki bi pod posledicami konjunkturalnega valovanja toliko trpela kakor šumsko žagarska.

Če smo rekli, da se je povprečna zaposlitvena številka v tem razdobju za 5000 znižala, moramo takoj dostaviti, da s tem nismo rekli, da smo imeli v tej stroki v času depresije 5000 popolnoma brezposelnih delavcev. Morda je bila zaposlena v stroki tudi leta 1935. večina delavcev, ki so delali v stroki leta 1929., a le za kako kratko razdobje. Skozi zaposlitev v stroki je šlo tekom leta morda dvakrat več delavcev, kakor odgovorja to povprečnemu številu zaposlenih. Ker pa je našel med njimi velik del zaposlitev le za nekaj mesecev v letu, je ostala povprečna številka zavarovanih delavcev vključno temu nizka.

Medsebojna konkurenca

Delavci so si v teh letih pri ponudbi dela med seboj močno konkurirali. Ta medsebojna konkurenca je pritiskala na mezde, na katere so pritiskali na drugi strani delodajalci. Delavstvo se je na to medsebojno konkurenco močno pritoževalo in zatrjevalo, da popuščajo v taki konkurenci pri mezdah

najprej tisti, ki mezd ne potrebujejo za nakup najpotrebnejših življenjskih potrebščin, ker imajo krite te potrebščine iz drugih dohodkov. Če je bil dejanski razvoj res tak, pomenja to, da je izločala ta konkurenca socialno šibke v nadpovprečni meri od zaposlitve, medtem ko bi se morali izločiti v takih primerih po socialno političnih vidikih od zaposlitve prvenstveno gospodarsko močnejši.

Skrbstvo v času krize

Naše brezposelno skrbstvo v krizi, ki jo opisujemo, ni razpolagalo ne z dovoljnimi denarnimi sredstvi, ne z dovoljnim poznanjem potreb, ne z drugimi pripomočki, da bi moglo organizirati tu vsestransko premišljeno obrambno in podporno akcijo.

Naša Javna borza dela je zbirala takrat od šumsko žagarskih delavcev letno po okrog 250 tisoč dinarjev. Tudi če bi se bila uporabila vsa ta sredstva za podpiranje te, po brezposelnosti tako težko prizadete stroke, bi bila izginila vsota kakor kaplja v morju. V resnici pa se ta sredstva niso uporabljala za šumske delavce. Prejšnja uredba Javnih borz dela je sezonskim delavcem, med katere je štela tudi šumske delavce, redne podpore sploh odrekala. Izredne podpore pa je tako nizko odmerjala, da so dobili šumski delavci pod tem naslovom le malenkostne podpore.

Skrbstvo po novi uredbi

Medtem je izšla nova uredba o brezposelnem skrbstvu. Ta uredba je prispevke za to skrbstvo skoraj trikrat povišala. Poleg drugega je njena dobra

stran v tem, da nova uredba sezonskih delavcev za čas, ki se za sezonsko stroko ne more označiti za mrtvo sezono, ne izključuje od rednih podpor. Nova uredba prišteva gozdne delavce sicer še vedno med sezonske delavce. Vendar to šumskim delavcem ne škoduje več posebno, ker v tej stroki ni mogoče določiti mrtve sezone, v kateri se ne dela.

Iz teh razlogov bo lahko Javna borza dela gozdne delavce v bodoče ob potrebi bolje podpirala, kakor jih je mogla do sedaj. Njena sredstva pa bodo še vedno daleko premajhna. Zato je zelo važno, da se bodo usmerjale podpore res tja, kjer je potreba največja. Ta mesta največje potrebe je treba poznati. Priprave za vse to bi bilo treba izvršiti v razdobjih, ki so relativno mirnejša.

Potreben je pregled

Ena taka važna predpriprava je bila opremljenje vsega delavstva z delavskimi legitimacijami iz katerih je razvidno tudi rodbinsko in imovinsko stanje brezposelnega delavca.

To bo omogočalo, da bodo Borze dela v bodoče lažje našle najpotrebnejše, ako bodo nastopile take prilike, da ne bi mogle podpreti vseh, ki imajo po uredbi pravico do podpore.

Zelo koristno bi bilo, ako bi se moglo imovinsko in rodbinsko stanje vseh gozdno-žagarskih delavcev, če ne v celoti pa vsaj za tipične kraje točno preučiti. Bilo bi važno, ako bi se moglo zanesljiveje računati, koliko gozdno-žagarskih delavcev ima lastne hišice ter lastno ali najeto zemljo, koliko so se izkoriščali domači gozdovi, z doma-

(Nadaljevanje na 3. str.)

Naša borba - naša rast

Iz centrale

Pozivamo vse podružnične odbore, naj za nedeljo dne 19. novembra ne zahtevajo zastopnikov centrale, ker bo na ta dan skupščina Delavske zbornice v Ljubljani in centrali zato ne bo mogoče za ta dan pošiljati zastopnikov na prireditve podružnic.

Vevče

V nedeljo dne 5. t. m. so na Friškovecu zborovali naši beli in rdeči, kjer je zastopnik rdečih izjavil, da jim je zastopnik podjetja na razgovorih v petek dne 27. 10. izjavil, da podjetje drugo polovico našega fonda delavstvu sploh ne izplača, pač pa je možno, ta fond izvesti na več načinov ali da se ta fond naloži v Hipotekarni banki ali da se ga da v druge gospodarske namene.

Naša organizacija ZZZD pa v Vevčah take enostranske rešitve sploh ne prizna in za sklepe belih in rdečih socialistov ne prevzame nobene odgovornosti že vsled tega ne, ker naša organizacija kakor tudi naš obratni zaupnik ni bil vabljen, čeprav bi morali biti navzoči vsi obratni zaupniki.

V nedeljo dne 12. t. m. vabimo zato vse članstvo ZZZD na sestanek v Prosvetnem domu v Sostrem, ki se vrši ob 3 uri popoldne, kjer se bo o teh stvareh razgovarjalo. Na sestanek pride tudi zastopnik centrale.

Celje

Knjižnica Delavske zbornice se je ustanovila v Celju, da morejo tudi delavci in nameščenci Celja in okolice priti do dobrega čtiva. Knjižnica posluje v prostorih Delavske zbornice, Razlagova ul. 5 vsak delavec od 10—12 ure dopoldne in od 5—8 ure zvečer. Knjižnica ima na izbiro najboljšo literaturo v slovenskem jeziku, pa tudi mnogo knjig v drugih jezikih. Delavske in nameščenske družine, obiskujte svojo knjižnico!

Trbovlje

Olikan paznik na dnevnem kopu »Neža«; znan poduradnik; pozna cel leksikon najlepših izrazov, kadar je nataknen in se mu zdi, da mu tempo dela ni všeč. Če bi imel res le trohico kulture, bi ga že lahko bilo sram svojega prostaštva, tako ga moramo pa mi opomniti, kako se ravna z našim delavstvom. Za enkrat to; če

(Nadaljevanje z 2. str.)

čimi, v koliko s priseljenimi delavci, koliko delavcev išče stalno zaslужka v gozdovih, ležečih v oddaljenih občinah, drugih banovinah ali v inozemstvu.

Načrtna zaposlitev po socialnih vidikih

Proučitev imovinskih razmer gozdno žagarskega delavstva bi prinesla še eno korist: Omogočila bi, da bi se predpisal za primere kriz, kadar ni čela za vse delavce, po socialno političnih vidikih red, po katerem naj se delavci od zaposlitve izločajo, da se ne bi dogajalo, da bi se izločali bolj potrebni pred manj potrebnimi.

To bi bilo treba ukreniti, da bi se ublažile posledice one brezposelnosti, ki je posledica konjunkturnega valovanja.

Pospeševanje lesne obrti in industrije

Ko pa govorimo o zaposlitvenih možnostih v lesni industriji, moramo omeniti na kratko tudi industrijo in obrt, ki se bavi pri nas s predelavanjem lesa. Sem spadata predvsem mizarska obrt in industrija.

Velike važnosti je, da bi se stroke predelavanja lesa v vseh oblikah čim bolj pospeševale.

Te stroke so po surovini, ki jo obdelujejo, vezane z našo zemljo. Ako se surovina predela in izvozi v obdelanem stanju, se zaposli neprimerno več ljudi, kakor če izvažamo surovino v surovem stanju. To se vidi nazorno iz podatkov o zaposlitvi delavstva v šumsko žagarski stroki in v stroki predelavanja lesa in o količinah surovin, ki so šle preko rok delavcev ene in druge stroke. Mizarska obrt in industrija in njim sorodne stroke so pri nas lepo razvite.

Kar pa bi bilo še potrebno, bi bilo: Utirati izdelkom te stroke z javnimi sredstvi pot na tržišča v drugih pokrajinah naše države in v inozemstvu.

pa ne bo zaleglo, pa na javni pranger s takimi tiči.

Odborova seja ZZZD se je vršila preteklo soboto; sklepalo se je o zelo aktualnih rečeh ter bo članstvo o tem pravočasno obveščeno.

Vuhred

V nedeljo 29. oktobra se je ustanovila tukaj nova podružnica ZZZD, v kateri je predvsem organizirano lesno delavstvo. Razmere tukajšnjega delavstva so skrajno slabe nizke mezde ter delavske zakonite pravice se ne izvajajo skoraj nikjer. Vsled tega so tukajšnji delavci kakor svojčas sužnji. Iz obrazov vseh se vidi glad, izmučenost in obup. Še tisti skromni zaslužek je velikokrat v nevarnosti, da se delavcu odtegne. Tako mora delavec po pet do desetkrat priti prosit zanj. Delavstvo se je organizacije ZZZD oklenilo z velikim zaupanjem. Večina je prišla do prepričanja, da boljše drugače ne more priti, kakor samo tedaj, če se delavstvo združi in organizira.

Zborovanje se je vršilo v gostilni Zgerm ob zelo lepi udeležbi. Ker je zapadel sneg po hribih in ker delavci nimajo zadostnega obujala niti obleke, se mnogi iz teh razlogov niso mogli udeležiti. Potrebnost in koristi delavske skupnosti v strokovni organizaciji je v obširnem, krepkem govoru navzočim obrazložil zastopnik centrale ZZZD tov. Rozman Peter iz Maribora. V predlogih so bile predložene same pritožbe delavstva, katere mu naj ZZZD pomaga izvajati do končne zmage.

Pri volitvah so bili izvoljeni tovariši: Hiti Anton, predsednik; Ratiznojnik Fr., podpredsednik; Jesink Ant., tajnik; Gratej Simon, blagajnik; Kremljak Ivan, odbornik. Za namestnike tov.: Vitrih Maks, Jurgec Miha, Hren Ivan; v nadzorstvo pa tov.: Breg Jože, Gosak Ivan in Jurgec Miha. Tako smo s tem dnevom zabilili zopet en »profil« več, zlasti v naši dravski dolini, kjer se bodo kmalu porajale še druge postojanke ZZZD — in s tem je rdečemu monopolu ravno nad delavstvom te doline — zapel zasluženi konec.

Hoče

V nedeljo, dne 19. novembra se vrši širši sestanek podružnice ZZZD po rani maši ob osmi uri v prostorih Slomškovega doma. Na dnevnem redu je med drugim predavanje o bolniškem zavarovanju in o zavarovanju o preskrbi brezposelnih delavcev. Z ozirom na važnost predavanja, vabimo že danes vse članstvo, da se tega sestanka udeleži. Pripeljite pa s seboj tudi svoje prijatelje, ki še niso naši člani.

Pobrežje

V nedeljo, dne 12. novembra 1939 se vrši ustanovni občni zbor nove podružnice ZZZD na Pobrežju. Vabimo člane bližnjih podružnic, da se našega občnega zbora, ki bo v dvorani Slomškovega doma ob peti uri popoldne, v obilnem številu udeležijo.

Vse članstvo opozarjamo na Prosvetni večer, ki bo v soboto, 4. novembra ob pol osmi uri zvečer v Slomškovem domu. Predava znani prijatelj delavstva g. prof. Klasinec Tone o temi: Narodna in državljanska vzgoja.

Murska Sobota

V četrtek, dne 19. m. m. je imela naša podružnica ZZZD zelo dobro obiskan sestanek delavk tovarne Šiftar, na katerem sestanku je govoril tov. Rozman, centralni tajnik iz Maribora. Tov. Rozman nam je s preprostimi besedami tako razumljivo razložil pomen in namen strokovne organizacije za delavstvo, da so delavke po končanem govoru tov. Rozmana sklenile, da se bodo v bodoče še bolj oklepale svoje organizacije ZZZD, potom katere so že dosegle tako lepe uspehe in da od organizacije ne bodo odstopile pa če bo treba za organizacijo prenašati še tako velike žrtve. K besedi se je oglasil tudi g. Novak, ki je v domačem narečju istotako vzpodbujal delavke k strokovni zavesti in njim priporočal, da si besede tov. Rozmana vzamejo k srcu.

Na tem lepo uspelem sestanku se je tudi sklenilo, da bodo v bodoče delavke imele večkrat take sestanke. Sklenilo se je tudi, da bodo članice od sedaj naprej plačevale 6.— din članarine na mesec. S tem je bil sestanek končan in delavke so se vesele vračale na svoje domove.

Ljutomer

Načelstvo SZV - ZZZD sporoča na mnogo povpraševanja, da je g. ban predpisal obrazec službenih pogodb med viničarji in vinogradniki. Potrebne tiskovine je založila tiskarna »Merkur« v Ljubljani. Dobe se v vseh knjigarnah, viničarje ljutomerskega okraja obveščamo, da se dobe te tiskovine tudi v knjigarni »Panonija« v Ljutomeru za 1.50 din kom. Opozorite na

to vinogradnike, da si jih nabavijo, ter sklenejo viničarske pogodbe. Pri sklepanju pogodb bodite previdni, ter se ne pre naglite s podpisami. Rajši vprašajte prej svojo organizacijo za svet. Ker v marsikaterem kraju, predvsem pa v Štrigovskem okraju vinogradniki odklanjajo sklepanje viničarskih pogodb, ter hočejo viničarje izpremeniti v nekake »pazitelje« bomo proti vsem takim nastopali v smislu uredbe viničarskega reda § 42 odstavek b). Podružnice naj nam takoj javijo slučaje. Viničarska uredba se mora izvajati. Načelstvo.

Jarše

Naša skupina prireja v nedeljo dne 12. t. m. ob 1/2 10 dopoldne v Društvenem domu v Grobljah širši sestanek, ki je za vse člane strogo obvezen, vabimo pa tudi vse somišljenike ZZZD ter ostalo delavstvo, ki se zanima za našo stavbno zadrugo, katera bo v najkrajšem času začela redno poslovati. Da delamo res na izboljšanje položaja delavstva z zidanjem zdravih stanovanj, temu je priča naša novoustanovljena Stavbna zadruga Jarše.

O podrobnosti poslovanja bo govoril naš iskreni prijatelj in pospeševatelj soc. in kulturnega življenja v kamniškem okraju g. dr. Dominik Žvokelj. Ime govornika naj bo dokaz, da bo sestanek res zanimiv in važen, zato naj ne bo nikogar, ki bi ga zamudil.

O strokovnem delu ZZZD pa bo poročal zastopnik centrale tov. Luzar.

Zg. Šiška

Le malokdaj se oglasimo v strokovnem časopisju delavci iz Zg. Šiške. Če pa to že storimo, tedaj je gorje, ki ga moramo prenašati zares takšno, da se mora ob njem zamisliti vsak, ki le malo socialno čuti!

Delavci v podjetju »Autobus« na Vodnikovi cesti, smo bili dosedaj organizirani večidel v Jug. strok. zvezi. Imamo tudi zaupnika, ki ni bil voljen v pravem pomenu besede, temveč nam je bil enostavno dirigiran na listi JSZ. Ta zaupnik pa ni zaupnik nas delavcev, saj za nas še ni nič storil, pač pa je zgolj zaupnik organizacije.

Pred par tedni se je zgodilo, da je moral naš podjetnik vsled občutno zmanjšanih naročil, začasno odpovedati večini uslužbencev, med temi tudi takim, ki imajo družino z dvema ali več otroci, ki so pa vsi odvisni od svojega borpnega zaslužka. Vsem se seveda ne godi tako »imenitno«. So med nami tudi izjeme. Imamo n. pr. tovariša, ki se znajo z nami vred in v potu svojega obraza bori za vsakdanji kruh, kljub temu, da poseduje precej obsežno posestvo poleg dveh konj in pet glav govedí, ki mu stojé v hlevu. Domačega dela ima pa kar za dva, za hlapca in deklo. Ta posestnik in naš sotrpín, ni nihče drugi kot nam dirigirani obratni zaupnik.

Zvedeli smo, da je ob priliki odpovedi, lastnik »Autobusa« odpovedal v prvi vrsti temu posestniku in našemu obratnemu zaupniku, računajoč pri tem na njegov gmotni položaj in socialni čút, katerega bi moral kot agitator socialne organizacije absolutno imeti. Kljub temu, da mu je podjetnik orisal vso bedo in skrajno težke življenjske razmere nekaterih tovarišev, je zaupnik - posestnik zrastel v vsej svoji »socialnosti«, češ, jaz moram delati, mene ščiti zakon; ostalih (odpuščenih) 12 naj pa, kakor vé in zna, če tudi stradajo in prosjajo!

Vemo, da obstoja pisani zakon, ki štiti zaupnika; vemo pa tudi, da obstojajo drugi zakoni, ki niso pisani na papirju, katere je pa zapisalo življenje samo v srce vsakega posameznika na osnovi najprimitivnejših etičnih načel in pod čutom vesti in katerih kršitev ne ostane nikoli nezaknovana!

Za nas je tak postopek agitatorja in odločnega pristaša JSZ pomemben tudi radi tega, ker karakterizira delavsko organizacijo, katero kot obratni delavski zaupnik zastopa. Ni daleč čas, ko se bodo tudi nam popolnoma odprle oči; kje je resnična skrb za delavca - člana in kje vlada za trpina resnični socialni čút. Naša preusmeritev bo pa sledila našemu spoznanju! — Prizadeti delavci.

Ustanovni občni zbor podružnice ZZZD v Zg. Šiški se vrši v nedeljo dne 12. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih gostilne »Zajc« na Vodnikovi cesti. Vsi pošteni delavci iskreno vabljeni!

Ljubljana - splošna

V torek, dne 24. pr. m. se je vršil sestanek ZZZD, uslužbenk kuhinje DZ, in sicer v prostorih centrale ZZZD. Sestanek je otvoril predsednik tov. Peter Kotnik, ki je dal nadaljnjo besedo g. Križmanu. Gospod Križman je v lepih besedah orisal delo in pomen naše organizacije.

Govoril je o propadanju delavske kuhinje v času, ko so gospodarili v nji naši nasprotniki. Sedaj je kuhinja tudi v naših rokah in naše vodstvo je podvzelo vse potrebne korake. Uspeh se je že tudi pokazal v tem, da se je kuhinja v kratkem času precej povzdignila.

Govoril je o naših pravicah, o plačah uslužbenk in obljubil, da bo z vso svojo močjo podprl in pomagal, kar bo največ mogoče.

Mnogo vprašanj je bilo, na katera so udeleženci sestanka dobili jasne in povoljne odgovore.

Dne 24. in 28. pr. m. pa se je v naši podružnici vršil sestanek vseh zaupnikov, na kateri sestanek je prišlo tudi mnogo neorganiziranih delavcev. Ob veliki udeležbi je poudaril potrebo, obstoj in pomen organizacije naš strok. tajnik tov. Luzar.

Mi zmagujemo in rastemo iz dneva v dan in se ne bojimo boja z našimi nasprotniki.

Senovo

Za nedeljo dne 12. t. m. sklicuje naša podružnica ZZZD sestanek, ki se bo vršil ob 9. uri v Slomškovem domu v Rajhenburgu. Vabljeni vsi!

Sevnica

V nedeljo dne 12. t. m. bo v Slomškovem domu v Sevnici članski sestanek naše podružnice ZZZD in sicer popoldne po večernicah.

Pridite vsi in točno!

Kamniško okrožje

Kakor je bilo že objavljeno, se vrši v nedeljo 12. t. m. ob 1/2 10. dopoldne v Društvenem domu v Grobljah okrožna seja. Prosim člane odbora, da se je sigurno udeleže.

Predsednik

Kol. pogodba s podjetjem Auersperg v Soteski podpisana

Končno je bila po daljšnih pogajanjih podpisana kolektivna pogodba za parno žago v Soteski. Borba je bila dolga, toda končno smo vendarle prodrli. Akcijo za kolektivno pogodbo je začela in izpeljala ZZZD. Rdeči, ki so kasneje pristonili — svoj lonček so se na teh pogajanjih samo temeljito opekli. Mislili so, da bodo s pomočjo podjetja vrgli ZZZD, toda kakor izgleda je tudi podjetje kmalu spoznalo, da so rdeči le slabi zavezniki, ki v prvi priliki skočijo v hrbet.

Na razpravo so prišli tudi zastopniki rdečih iz Soteske. Delavske interese so le slabo zastopali. Med razpravo se je eden samo enkrat oglasil, pa še takrat bolj v škodo kakor v korist delavstva, dočim so zastopniki ZZZD sicer previdno toda vse skozi odločno zastopali koristi ZZZD.

Zastopnik njihove centrale je v začetku najprej skušal zafrkavati zastopstvo ZZZD. Vendar se mu to ni posrečilo in je kmalu sam doživel največjo blamažo. Stavil je pri mezdah predlog, ki ga tudi od njih ne bi pričakovali. Da ne bo v dvomu, navajamo spodaj sedanje plače, plače, ki so jih predlagali rdeči, plače, ki smo jih predlagali mi in plače kakršne smo dosegli.

Pred pogodbo:

Brusači, gateristi	4.—
cirkularisti	3.20 — 3.50
moški delavci	3.10 — 3.20
ženske delavke	2.50

Naš predlog:

Brusači, gateristi	4.50
cirkularisti	4.20
moški delavci	3.80
ženske delavke	3.25

Dosežene mezde:

brusači, gateristi	4.25
cirkularisti	3.50
gateristi pomagači	3.75
skladiščni delavci	3.50
ženske delavke	2.75

Predlog rdečih:

gateristi	4.50
cirkularisti	3.50
pomočniki pri gateristih	3.25
pomožni delavci	
na žagi in skladišču	2.75
mladostni delavci	2.25

Iz gornjih števil je razvidno, da rdeči žensk sploh niso vzeli v račun pač pa mladotne ki itak ne pridejo v poštev. Za pomožne delavce, ki so v naših predlogih navedeni »pod moški delavci« so predlagali plačo 2.75 na uro čeprav so delavci že sedaj imeli po 3.20 na uro. Pomočniki pri gateristih so že sedaj imeli več kot 3.25, cirkularisti so deloma že sedaj imeli po 3.50. Primeren je bil edino predlog za gateriste, ki pa tudi ni višji od našega.

Mislimo, da se sedaj rdečkarji ne bodo mogli več bahati kaj so storili za soteško delavstvo. Sedanja pogajanja so pokazala kaj so in da se jim ne gre za nič drugega, kot delati med delavstvom razdor. Sklenjena pogodba je uspeh ZZZD, v kolikor pa so rdeči sodelovali, je bilo to delavstvu samo v škodo ne pa v korist. Lahko bi dosegli višje plače, če ne bi rdeči stavili tako smešnih predlogov. K stvari se še povrnemo.

Mislinja

Marsikdo bi rad videl, da bi naša podružnica zaspala, toda mi stojimo še vedno tako trdno, kot smo bili. To se pozna predvsem pri pobiranju članarine, s katero noče nihče zaostati, čeprav se je do stiski poskušalo naše člane odvracati od organizacije.

Vsak delavec pač ve, da je organizacija tista, medsebojna vez v boju za obstanek, brez katere je delavec na milost in nemilost izročen volji delodajalca. To nam je tudi lepo obrazložil zastopnik centrale tov. Breznik na zadnjem sestanku dne 5. t. m. Njegovim izvajanjem smo vsi sledili z velikim zanimanjem. Obrazložil nam je tudi splošni položaj v svetu in doma ter pokazal naloge, ki s tem nastanejo za slovenski delavski stan v boju za boljši košček kruha. Za svoj jasen in zanimiv govor je žel lep aplavz.

*

Zelo nas je presenetila vest, da je po kratki bolezni preminul naš spoštovani g. Vernik Miroslav, trgovec in oče ubogih. Njegov socialni čut je bil povsod znan; zlasti je bil pokojni izredni dobrotnik delavstva, kateremu je v težkih časih vedno priskočil na pomoč. Večna luč naj mu sveti, njegovi užaloščeni gospej pa izrekamo naše iskreno sožalje!

*

ZAHVALA

Vsem nabiralcem in darovalcem, posebnost pa podružnici, ki mi je v dolgotrajni bolezni priskočila na pomoč — darovali so člani din 122, podružnica pa din 100. — moja najiskrenejša hvala.

Gros Franc Martin, delavec v Mislinji.

Brezposelnim kovinarjem

Vojnotehnični zavod v Kragujevcu potrebuje večje število kvalificiranih ključavničarjev in kovinostrugarjev. Reflektanti naj se javijo v vojnotehničnem zavodu. Imeti morajo sledeče dokumente:

1. Mojstrsko spričevalo ali pomočniško spričevalo.
2. Poslovno knjižico.
3. Nравstveno spričevalo ne čez 6 mesecev staro.
4. Vojaško izpravo.

Osebe z nad 5 leti prakse dobivajo mezde od 40 — 80 din, kar je odvisno od strok. sposobnosti.

Delovni čas traja 8 — 10 ur. Za delo nad 8 ur se plača povisek za nadurno delo.

Oženjeni delavci imajo pravico na stanovanje v delavski koloniji po znižani ceni, v kolikor so zato prazna stanovanja na razpolago. Zaposleni uživajo tudi posebne olajšave glede vojaških obvez.

*

Javna kuhinja DZ

Javna kuhinja Delavske zbornice v Ljubljani sprejme nekaj učenk. Učna doba 5 mesecev. Vsa preskrba v hiši.

Viničarji po trgatvi

Trgatev je za nami. Viničarji smo jo pričakovali z različnimi občutki. Tam kjer se je pričakoval obilnejši pridelek in je gospodar vinograda dober in pravičen, tam so se viničarji trgatve veselili, vedoč, da bo njim delo trgatve prineslo predvsem nekaj zasluzka, gotovo pa še kaj povrh. Boljši vinogradniki so namreč letos v trgatvi plačevali delavce že po novi viničarski uredbi, nekateri a redki pa že od 1. avgusta naprej višje mezde. Zvišanje mezd, četudi še komaj sedaj v trgatve, je zelo dobro odjeknilo pri viničarjih. Marsikateri od teh je še vedno dvomil v »moč« nove uredbe, še bolj pa v dobro voljo vinogradnikov, da bi sploh kdaj hoteli upoštevati določila uredbe v mezdah.

Ni čudno, saj se je viničarje na vse močne načine begalo, da bo g. ban to uredbo razveljavil, češ, da so mariborski vinogradniki tako zahtevali, da bodo vse viničarje, kateri bodo samo kaj omenjali o novih pravicah, pognali iz koč, potem pa, da naj grede h g. banu se pritožiti, če jim bo mogel pomagati. Toda, to je bil le prearrčan maneuver, da bi se viničarje in njih organizacijo oplašilo. Najhujši in najnesocialnejši vinogradniki so računali s tem, da bodo preplašeni viničarji sami zahtevali »revizijo« uredbe, in s tem »boljša« nova določila, ki bi ustregla vinogradnikom in viničarjem. Toda predstavniki organizacije, ki so čez en celi mesec dobivali nebrog vprašanj, kaj bo in kako bo z novo uredbo, so znali nastali položaj trezno presoditi, so popolnoma zapupali oblastem in v tem duhu vedeli pomirjevalno vplivati na zbegano, še bolj pa razburjeno viničarsko delavstvo. Velikemu številu viničarjev so se službe odpovedale toda sedaj pa se ne bo potrebno nobenemu poštenemu viničarju preselje-

Pod tem naslovom smo čitali članek, v katerem pisec, bivši predsednik g. Hugo Hibšer, daje pojasnila na članek z dne 15. pr. m. pod istim naslovom.

G. Hibšer navaja, da je zahteval od kandidata, ki je delal mojstrski izpit, samo povrnitev stroškov. Čudno se nam zdi, da so ti stroški tako visoki. Če bi bili učinkoviti, ne bi mogli na noben način doseči tako visoke vsote.

Kandidat je delal izpit največ osem ur in porabil 3—4 plošče, za par dinarjev kemikalij, za 5—7 din papirja, razsvetljave za 4—6 din. Vse te stvari pa je delno prinesel kandidat, na predlog g. Hibšerja, s seboj. Ti predvideni stroški pa ne dosežejo vsote 150 din, kakor se je od kandidata zahtevalo. Če bi imel vsak fotografski mojster v 8 urah 150 din stroškov na enega pomočnika, vprašamo, koliko pa bi moral potem zaslužiti vsak fotograf?

Po trditvi bivšega predsednika bi znašali stroški samo za material vsakega fotografskega mojstra letno najmanj 50 tisoč dinarjev. Kako velik bi pa potem moral biti promet še z zasluzki pomočnikov? Tak promet pa fotografski mojstri ne dosežejo, kar je razvidno iz davčnih napovedi. Zato so te trditve le v škodo fotografskim mojstrom.

Gospod Hibšer trdi, da je to odškodnino določilo Združenje fotografov že leta 1932 ter da je ta odškodnina povsem upravičena, ker niti od daleč ne dosega resničnih stroškov. Iz merodajnih krogov pa smo zvedeli, da ne obstoja noben tak

sklep, da se sme to odškodnino pobirati od kandidatov in ni takega sklepa v nobenem zapisniku tega Združenja.

Dalje omenja g. Hibšer, da je iz članka od 15. pr. m. razvidno, kot da je on zakrivil nerednosti pri Združenju. Resnici na ljubo povemo, da je g. Hibšer predsednik že od leta 1932. Med tem časom si je Združenje tudi nabavilo telefon ter plačalo napeljava in vsakoletno pristojbino, ki je za telefon predpisana. Toda v nobenem uradnem telefonskem imeniku ni imena tega Združenja, pač pa smo ugotovili, da ima ta telefon g. Hibšer.

Gospod Hibšer je tudi vedel, da je dobil blagajnik zadnji dve leti nagrado 1200 din, za katero pa tudi ni nobenega sklepa. Vse to se je delalo po vednosti predsednika. Istotako je prejemal g. Hibšer honorar, kateri je bil stavljen v proračun kot reprezentančna nagrada. Tudi za letošnje leto je ta fond izčrpan, za katerega pa ni nobenih obračunov. Vemo pa, če je bil g. Hibšer povabljen kot gost na kako zborovanje, mu je Združenje odobrilo posebno nagrado, tako na primer: za potovanje v Ljutomer din 400.—; za potovanje v Laško din 200.— in to takrat, ko je imela Zveza obrtnih društev za dravsko banovino svoj občni zbor.

V članku omenja nadalje, da je celotna uprava vložila pritožbo na ministrstvo proti razrešitvi, kar pa ne odgovarja resnici. Res je, da je vložil pritožbo g. Hugo Hibšer in še trije odborniki, brez tajnika, blagajnika in drugih odbornikov.

Gospod Hibšer bi se moral zavedati, da

je on kot predsednik odgovoren v prvi vrsti za vse primanjkljaje in nerednosti. Istotako bi se moral zavedati, da reprezentančna nagrada ni njegov honorar, ampak, da je za kritje stroškov, ki so v zvezi celotnega Združenja in njegovega interesa.

Vedeti bi moral, da predsednik ne sme prejemati za svojo funkcijo ničesar, ker je vsaka funkcija častna, kakor to tudi določa § 367 Obrtnega zakona. Le tajniško mesto je plačano, če tajnik vodi administracijo.

Gospod Hibšer je dalje navedel, da je sedanja uprava Združenja fotografov še mlada in ni ničesar zakrivila, da bi ji moral biti postavljen komisar.

Mi vemo samo to, da je g. Hibšer že skoraj 7 let predsednik in da je v sedanji upravi isti blagajnik in isti tajnik. Na letošnjem občnem zboru pa je bilo v upravo tega Združenja pritegnjenih nekaj novih mlajših članov, kateri pa niso krivi nerednosti, ker itak v tem kratkem času niso bili podrobno poučeni, ker tudi niso imeli prilike vpogleda v poslovanje Združenja.

Primanjkljaj kakor reprezentančna nagrada brez obračuna je zadosten povod, da se je Združenju postavil komisar, kateri bo napravil red v Združenju.

Vsak funkcionar Združenja pa bi se moral zavedati, da je Združenje od vseh članov, ne pa od posameznika. Če bi imel vsak to pred seboj, ne bi prišlo nikdar do nerednosti.

Svet v frontah

Zapadna fronta

Napovedali so velikansko nemško ofenzivo, enkrat proti Franciji, drugič kar čez Rokavski zaliv proti Angliji, toda do sedaj ni bilo nič. Pravijo, da so nemški generali Hitlerju odsvetovali takšne nastope.

Na morju

Na morju traja vojna dalje, čeprav ni senzacionalnih poročil. Angleške ladje čistijo vsa morja in »navzlic povečani delavnosti podmornic«, je dejal angleški ministrski predsednik pretekli četrtek, »imamo polno upanja, da bomo s to nevarnostjo kmalu obračunali«.

V zraku

V zraku je bilo samo nekaj prask nad francosko-nemško fronto. Nemških letal nad Anglijo ni bilo, narobe pa tudi ne.

Gospodarska vojna

Tajinstvena in tem bolj huda pa je gospodarska vojna. Anglija in Francija sta zaplenili skoraj 600.000 ton (60.000 vagonov) raznega blaga, ki so ga nemške in nevtralne ladje vozile v Nemčijo. Večidel surovine, kakor ruđe, petrolej, ki so za vojno potrebne. Izvemši skozi Baltik

in Srednjo Evropo Nemčija ne dobiva nič več iz tujine. Morska pota so ji zaprta. Angleška blokada je jeklena. Nemčija se proti blokadi bori in so bile v tem pogledu izdane zanimive številke. Zbrala jih je švedska admiraliteta. Po teh podatkih je bilo do sedaj potopljenih ladij s skupno nosilnostjo 412.000 ton, od katerih padeta dve tretjini na september ena tretjina na oktober.

Soujetska Rusija

Sovjetski minister Molotov je imel govor, v katerem je razčlenil sovjetsko zunanjo politiko, ki jo je mogoče posneti v naslednje stavke: Sovjetska Rusija je prijateljica Nemčije, odobrava nemško politiko, odobrava razpad Poljske in nemško zasedbo te države, ter obljublja Nemčiji poglobitev prijateljstva in obsežno gospodarsko in politično sodelovanje v bodočnosti. Molotov je torej govoril vse drugo, samo »slovansko« ne. Ostal je bolj ševik. Nadalje je Molotov napadel Turčijo, ki se je vezala z Anglijo in Francijo. Pohvalil se je, da si je Sovjetska Rusija osvojila baltičke države, in da sedaj pritiska na Finsko ter napovedal podobno »mirovno ureditev« odnošajev s sovjetskimi sosedami na območju Črnega morja, torej na Balkanu. Napadel je Ameriko, ki se je postavila ob stran Anglije in Francije. Končno je zvalil vso krivdo za vojno na Anglijo in Francijo, medtem ko je Nemčijo označil kot nedolžno žrtev angleške in francoske grabežljivosti. Govor Molotova je razbistril evropski položaj, ker je prikazal cilje sovjetske politike. Razočaral je nekoliko tudi Nemce, ker jim ni ponudil vojaške pomoči, ampak samo besedne vzpodbude. Položaj pa je v toliko jasen, da je treba za enkrat še resno računati s trdnim sodelovanjem med Nemčijo in Sovjetijo.

Italija

Važen dogodek je sprememba v italijanski vladi. Spremenjeni so vsi ministri razen štirih. Tudi v vrhovnem vodstvu obojene sile so velike spremembe. Čemu to, se ljudje sprašujejo? Ker so iz vlade

izpadli ministri, ki so najbolj vneti za zvezo z Nemčijo, namreč Starace in Alfieri, in ker je bil zamenjan šef generalnega štaba Pariani, ki je izdelal načrt za vojaško sodelovanje Nemčije in Italije, z maršalom Grazianijem, smatrajo nekateri, da je Italija s tem hotela pokazati nekoliko svojo nevoljo nad zavezništvom med Nemčijo in Sovjetijo ter se nekoliko odmakniti od svoje nemške zaveznice.

Amerika

Zelo pomemben je sklep Amerike, da bo dovolila prodajo in izvoz orožja vsakomur, kdor blago takoj plača in ga na lastnih ladjah odpelje proč. Ta ugodnost velja seveda za vse države, za oba vojskujoča se tabora. Toda samo na papirju, kajti v dejanju prihaja v poštev samo Anglija in Francija, ki imata denar, da naročila takoj plačata, in ki imata svoje ladje, da blago lahko svobodno prepeljeta v Evropo. Sklep Amerike je torej odprl Franciji in Angliji neizčrpne vire ameriškega bogastva in so vsi veliki listi edini v tem, da bo ameriška odločitev na vsak način vplivala na izid vojne. Iz Anglije in Francije je že šlo v Ameriko naročilo za 8000 letal vseh vrst ter raznega drugega blaga v vrednosti skoraj 60 milijard dinarjev.

Velik odmev papeževine okrožnice

Okrožnica svetega očeta je kljub tragičnim okoliščinam, ki sedaj zaposlujejo ves svet, naletela na ogromen odziv po vsem svetu. Od vseh strani sveta prihajajo dnevno na stotine brzojavk in pisem državno tajništvo, ki izražajo navdušenje, ljubezen in hvaležnost vernikov pa tudi državercev za globoko človeške besede, ki jih je svetu spregovoril sv. oče. Pa tudi v tisku je okrožnica naletela na ugoden odziv. Znani so ugodni komentarji italijanskega tiska. Polagoma pa prihajajo enako ugodna poročila tudi iz drugih delov sveta. Ves svet se zaveda velike moralne vrednosti sedanje okrožnice in daje priznanje poglavarju katoliške Cerkve, da je v tako usodnih časih, ki jih preživlja človeštvo, znal najti nadvse primerne besede, da opozori narode na večno resnico.

Povračilo prispevka za starostno zavarovanje

(Nadaljevanje.)

Pogoji, ki ga zakon zahteva za pravico na povračilo prispevka starcem, je:

- a) da so dopolnili 70. leto,
- b) da niso pred dopolnitvijo 70. leta starosti pridobili pravice na starostno rento, t. j., da nimajo 500 tednov prispevka.

Višino prispevkov, ki se morajo vrniti, določa v tem primeru sam zakon in se vračajo predpisani prispevki v polni meri (torej delež delodajalca, kakor tudi delavca).

Zakon ne določa roka, do katerega se lahko zahteva povračilo prispevka. Zaradi tega je SUZOR po čl. 78 z. z. d. izdal odlok, da se mora povračilo zahtevati v roku enega leta od dneva prenehanja zavarovanja. Povračilo prispevka se daje samo na zahtevo zavarovanca, in sicer pismeno, ali ustmeno. Poleg prijave za povračilo prispevka mora prosilec predložiti tudi originalno listino, ki ga opravičuje, da

zahteva povračilo prispevka. (Ženske, ki se poročijo, morajo predložiti poročni list, starci pa krstni list.)

Za reševanje povračila je pristojen tisti krajevni organ, pri katerem je bila dotična oseba nazadnje zavarovana, ko je nastopil primer, ki daje pravico, da zahteva povračilo prispevka.

O povračilu odloča rentni odbor pristojnega krajevnega organa in se o tem prosilec izda odlok, ki vsebuje tudi primerna navodila, kaj prosilec lahko stori, ako se z odlokom ne strinja oz. ga ne smatra odgovarjajočim zakonskim predpisom.

Izplačilo izvrši tisti krajevni organ, ki je izdal odlok za povračilo in se prispevek izplača osebnemu prosilcu. V slučaju, da je prosilec pred izplačilom umrl, se povračilo izplača zakonitim dedičem pod pogojem, da nimajo po umrlem pravico na rento. V tem primeru se prispevek ne vrača, temveč se odračuna od rente.